

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla az Okányi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Okányi Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5; hivatkozási szám:) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi július hó 7. napján kelt 2.K.33.036/2009/10. számú ítélete ellen a felperes által 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán az alulírott helyen 2011. évi március hó 30. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (azaz negyvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2009. június 15. napján kelt ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes 2007-ben alkalmazott tájékoztatási gyakorlata a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas volt azáltal, hogy a reklámozott repülőjegyek árával kapcsolatos tájékoztatásai megtévesztők voltak, illetve a repülőjegyekkel kapcsolatosan reklámozott egyes kedvezmények nem tükrözték a fogyasztó számára a valós megtakarítást, amely miatt a felperest 20.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. A határozat indokolásában az alperes

megállapította, hogy a felperes gyakorlata a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 8.§-ának (1) bekezdését és (2) bekezdés a) pontját, valamint a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Grtv.) 7.§-ának (1) bekezdését sértette egyebek mellett azzal, hogy egyetlen esetben sem adott tájékoztatást a poggyászdíjról, egyes esetekben pedig elhallgatta, hogy a meghirdetett ár egyirányú utazásra vonatkozik. Ezen kívül a felperes - figyelemmel a Grtv. 17.§-ának (3) bekezdésében foglaltakra - megsértette a Tptv. 8.§-ának (2) bekezdés a) és d) pontját, mert nem bizonyította, hogy a meghirdetett 30% és 25% kedvezmény valóban érvényesült, és azt sem, hogy a 8. kampányban, valamint a 10. kampányban hirdetett akciós repülőjegy valóban elérhető volt a meghirdetett áron, illetve az elérhető jegyek elérték a hirdetett darabszámot. A bírságkiszabás körében az alperes figyelemmel volt a jogsértés súlyára, ezen belül a jogsértéssel érintett reklámozási gyakorlat kiterjedtségére és időtartamára, a felperes piaci súlyára, továbbá arra, hogy a felperesnek a teljes 2007. évben tanúsított reklámozása során adott szinte valamennyi tájékoztatása tartalmazott jogsértő elemeket, amelyek jelentős része az országos napilapokban, illetve nagypéldányszámú időszakos kiadványokban történt megjelenítésével széles fogyasztói réteget érintett. Súlyosító körülményként értékelte, hogy a felperest hasonló jogsértés miatt már korábban elmarasztalta. Enyhítő körülménynek vette, hogy a felperes változtatott az árakkal kapcsolatos korábbi tájékoztatási gyakorlatán.

A felperes keresetében a határozat megváltoztatását kérte; elsődlegesen a jogsértés hiányának megállapításával, másodlagosan a bírság jelentős mértékű csökkentésével. A harmadlagos kérelme a határozat hatályon kívül helyezésére és az alperes új eljárásra való kötelezésére irányult. Előadta, hogy a poggyászdíj nem kapcsolódik a normál szolgáltatáshoz, a jellemzően nem hosszútávú üdülési célpontokra utazók ugyanis a fedélzetre max. 10 kg csomagot felvihetnek. A versenytársak is számítanak fel poggyászdíjat, e gyakorlathoz a fogyasztók alkalmazkodtak. Állítása alátámasztására hivatkozott a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló 1008/2008/EK Európai Parlamenti és Tanácsi Rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 23. cikkére, az Európai Bizottságnak a Rendelethez kapcsolódó ajánlására (a továbbiakban: Ajánlás), az Egyesült Királyság Polgári Légi Közlekedési Hatóság Fogyasztóvédelmi Csoport állásfoglalására (a továbbiakban: Állásfoglalás), az Európai Bizottság által készített tanulmányra (a továbbiakban: Tanulmány), valamint a saját foglalási rendszerére. Előadta, hogy járatain 2008-2009. között a poggyász nélkül utazók arányba kb. 50% volt. Saját adatbázisát felhasználva kimutatta, hogy 2007. októberében a feladott poggyász nélkül utazók aránya 98% volt, amely 2008. márciusáig 63%-ra csökkent. Sajtócikkek alapján hivatkozott arra, hogy a fogyasztók ismerték a diszkont légitársaságok által nyújtott szolgáltatásokat. Az egyirányú utazásra vonatkozó ár kapcsán előadta, hogy a fogyasztók számára egyértelmű, hogy a repülőjegy egy útra vonatkozik, a versenytársak is így járnak el, a hazai piacon 2003 óta jelenlévő diszkont légitársaságok kezdettől fogva irányonként külön árusították a jegyeket. Azzal is érvelt, hogy a korábbi gyakorlatában feltüntette az egy útra vonatkozó

kitételt. Ezen kívül állította, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban bizonyította a kedvezményekkel és a megtakarítással kapcsolatos állításait, ezzel szemben az alperes elvárásai kivitelezhetetlenek és ellentétesek az alperes elnöke által kiadott alapelvekkel (a továbbiakban: Alapelvek) is. Mindezeket túl előadta, hogy a reklámok figyelemfelkeltők voltak, azokat a honlapján található információk és az ügyfélszolgálat is kiegészítették. A fogyasztótól pedig elvárható az ésszerű mértékű információkeresés. Sérelmezte, hogy az alperes nem vette enyhítő körülményként figyelembe azt, hogy már a Rendelet hatálybalépése előtt bevezette a bruttó áras tájékoztatást, továbbá azt, hogy a vizsgált időszakot megelőzően poggyászdíjat nem alkalmazott. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/A.§-ára hivatkozással előadta, hogy a határozat meghozatalakor már figyelembe kellett volna vennie az alperesnek a megváltozott tájékoztatási gyakorlatát.

Az alperes a határozatban foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását. Hangsúlyozta, hogy a vizsgált időszakban még nem volt elterjedt a poggyászdíj alkalmazása. A 2007. évet követő forgalmi adatok, illetve a felperes által hivatkozott Tanulmány irrelevánsak. Hangsúlyozta, hogy a fogyasztói ismereteket a 2007. évi szinten kellett figyelembe venni. A felperes által csatolt kimutatás nem alkalmas az állításának az alátámasztására.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát megváltoztatta és a bírságot 18.570.000 forintra mérsékelte, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint kereseti kérelem hiányában egyes jogsértéseket, illetve a határozat belső ellentmondásosságát nem vizsgálta. Ezen kívül tényként állapította meg, hogy a felperes a hirdetések egyikében sem adott tájékoztatást a 2007-ben bevezetett poggyászdíjról. Megítélése szerint a légi közlekedést választó személyek - függetlenül az utazás céljától és annak időtartamától - kisebb vagy nagyobb poggyászt magukkal visznek. A légi utas szállításnak mint szolgáltatásnak lényeges tulajdonsága az, hogy a poggyászt az utas milyen kondíciókkal viheti magával. Megjegyezte, hogy egységesült és hosszú időn keresztül változatlan kereskedelmi gyakorlat mellett idővel nem feltétlenül jogsértő a kialakult kereskedelmi szokás elhallgatása, azonban amíg a gyakorlat változóban van, vagy a gyakorlattól eltérő új szabályozás kerül alkalmazásra, akkor nem mellőzhető az erről szóló tájékoztatás. Leszögezte, hogy a Rendelet 2008. október 31-től korlátozás nélkül alkalmazandó, ám a felperes még ez alapján sem mentesülhet a jogsértés megállapítása alól. A Rendelet 23. cikke minimum szabály, ugyanakkor a poggyászdíj a közzététel idején - a kereskedelmi gyakorlat egységességének hiányára is figyelemmel - az utasok számára jellemzően elkerülhetetlen díj volt. Kötőerő hiányában az Ajánlás, az Állásfoglalás és a Tanulmány nem releváns. Megállapította, hogy a felperes által csatolt kimutatást az alperes tévesen értelmezte, ám ennek ellenére az nem volt alkalmas a poggyászdíj ismertsége és az adott időszakban poggyászt fel nem adó utasok száma közötti oksági kapcsolat bemutatására, másrészt a kimutatás nem tükrözi azoknak a számarányát, akiknek a döntésére a hirdetések megismerése után a poggyászdíjról való értesülés kihatással lehetett. A poggyászdíj 2007. évi széleskörű ismertségét a sajtócikkek sem támasztották alá.

Az egyirányú utak vonatkozásában megállapította, hogy a felperes nem cáfolta azt a határozati megállapítást, miszerint a légi közlekedési szektorban nem egységes a gyakorlat abban, hogy a jegyárak csak oda vagy oda-vissza útra is vonatkoznak. A jegyeladásokat még a közvetlen versenytársak is alkalmanként oda-vissza útra vonatkoztatják, ezért 2007-ben nem volt magától értetődő az egy útra szóló jegyértékesítés. Mindezeket túl megállapította, hogy a felperes a versenyfelügyeleti eljárásban táblázatos formában bemutatta és egyben igazolta is, hogy hat különböző úticél vonatkozásában a legalacsonyabb jegyár 33%-45%-kal magasabb volt mint az akció alatt. Ezt a bizonyítékot az alperes indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta. A 25%-os kedvezmény vonatkozásában azonban a jogsértés fennáll, a reklám-állítás valóságát a felperes nem bizonyította. Az akció alatt, illetve az előtt ténylegesen értékesített kedvezményes repülőjegyek száma nem alkalmas a hirdetésekben megjelenített keret valóságának bizonyítására, ezt a felperes árazási gyakorlatával kapcsolatos prezentáció sem támasztja alá. Az el nem adott, de a fogyasztók számára kínált jegyek pontos darabszámára vonatkozó bizonyítási kötelezettségének így a felperes nem tudott eleget tenni. Mindezeket túl megállapította, hogy valamennyi keresettel érintett reklám tájékoztató reklám volt, mert a szolgáltatás lényeges tulajdonságát, az árát emelte ki. Hangsúlyozta, hogy a versenyjog a fogyasztói döntési folyamat minden szakaszát védi, és még a kommunikációs eszközök információátesztő képességére tekintettel sem lehet a szolgáltatás lényegére nézve hiányos, megtévesztő információkat közölni arra hivatkozással, hogy más forrásból a szolgáltatás reális megítéléséhez, a várhatóan felmerülő költségek megismerhetőségéhez szükséges, a fogyasztóra jellemzően kedvezőtlen további információk is elérhetők. Az elsőfokú bíróság a bírság kiszabására vonatkozó határozati részt is jogszerűnek tartotta, megítélése szerint a felperes által hivatkozott szempontokat enyhítő körülményként nem lehet értékelni. Mivel azonban a felperes keresete az 5. kampány vonatkozásában megalapozott volt, a keresete nyolcadrészen sikerre vezetett, ezért ezzel arányos mértékben lehetővé vált a bírság mérséklése.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 252.§-ának (2) bekezdése alapján kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását. Másodlagosan az ítélet megváltoztatásával a határozat kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatását kérte. Előadta, hogy a feladott poggyász nem tekinthető a fogyasztók oldaláról felmerülő normál igénynek, az nem tekinthető alapszolgáltatásnak. A távolság és a szállított csomag mennyisége között - figyelemmel az általa érintett desztinációkra - semmilyen összefüggés nincs. A légi közlekedési piac jelentősen átalakult, az általa csatolt kimutatás pedig a releváns időszakra nézve is igazolja, hogy az utasok jelentős hányada kizárólag kézi poggyásszal utazik. A diszkont légitársaságok túlnyomó részénél a meghirdetett ár nem tartalmazza a poggyászdíjat. A gyakorlathoz alkalmazkodtak a fogyasztók, éppen az lenne zavaró, ha a kiegészítő, extra szolgáltatásért fizetendő poggyászdíjat a teljes árban feltüntetné. Mindezt a korábban csatolt bizonyítékai megfelelően alátámasztják, amit az alperes meg sem kísérelt és nem is tudott cáfolni. A saját és a más légitársaságok által nyújtott

tájékoztatások alapján a megközelítőleg egy éves időszak alatt a fogyasztókban kétséget kizáróan kialakult az adott szolgáltatás jellemzőivel kapcsolatos stabil ismeret. A Pp. 339/A.§-ára hivatkozással állította, hogy a Rendelet esetében alkalmazható, az nem minimumszabály, a Rendelete 23. cikke szerint pedig a poggyászdíj nem tartozik a légi személyszállításért fizetendő elkerülhetetlen és előre látható díj kategóriájába, mivel az utasok jelentős része ezt a szolgáltatást nem veszi igénybe. Megjegyezte, hogy jogszabályi kötelezettség hiányában is tett utalást egyes hirdetéseiben a fogyasztó által esetlegesen igénybe veendő szolgáltatások költségeire. A nyomtatott sajtóban megjelent hirdetésekre tekintettel pedig az apró betűs tájékoztatás is teljes értékűnek minősül, a fogyasztóknak lehetőségük volt az eltérő betűmérettel megjelenített információkat is tanulmányozni, értelmezni. Az egyirányú utazásra vonatkozó ár tekintetében előadta, hogy közismert az, hogy a légitársaságok által hirdetett árak egy útra vonatkoznak, ehhez képest kivételes és az esetek elenyésző százalékában jellemző csak az oda-vissza utak összekapcsolása. Ezért éppen az oda-vissza utakra szóló hirdetés lett volna megtévesztő. Kifogásolta, hogy az alperes nem vette figyelembe a korábbi hirdetési gyakorlatát, amikor is utalt az egy útra érvényes árra. Mindezekén túl állította, hogy a rendelkezésére álló összes bizonyítékot előtárta a reklámozott kedvezményekkel, illetve a megtakarítással kapcsolatos reklám állítások valóságának megfelelő igazolására. Álláspontja szerint e körben az Alapelvekben foglaltakat is figyelembe kellett volna venni. Előadta még, hogy a reklámok figyelemfelkeltő jellegűek voltak, emellett a reklám megtévesztő jellegének megítélésekor figyelemmel kell lenni a fogyasztói tudatosság szintjére is, az ésszerű mértékű információ-keresés pedig elvárható a fogyasztó részéről. Ennél fogva indokolatlan és ésszerűtlen a fogyasztói döntés hozatali folyamat kezdő állomása során elvárni a teljes döntéshozattal szemben támasztott követelményeknek való megfelelést. Az alperes alábecsülte a fogyasztók tudatosságát. Mindezekén túl sérelmezte, hogy az alperes az egyes reklámüzeneteket elszigetelten, kiragadva vizsgálta, és nem értékelte azt, hogy magatartásának piactorzító hatása nem mutatható ki. A bírságkiszabás körében azzal érvelt, hogy a jogszerű magatartása miatt nem indokolt vele szemben a szankció alkalmazása, és legalább a bírság összegének meghatározásakor figyelembe kellett volna venni, hogy a tájékoztatások megfeleltek az egyébként szigorúbb előírásokat tartalmazó Rendelet szabályainak. Ennek megfelelően valamennyi tényyszerű körülményt, azaz a tájékoztatási gyakorlat egészét, a fogyasztói ismereteket, a fogyasztók tudatosságát és a piaci helyzetet is figyelembe kellett volna venni. A foglalás és a vásárlás menetére tekintettel pedig megállapítható, hogy a hirdetések önmagukban nem lehettek alkalmasak arra, hogy a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítsék, amelyet egyébként nem hozott volna meg. Azt is értékelni kellett volna, hogy a poggyászdíjat a vizsgált időszak töredékében alkalmazta csak. A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának KK. 34. számú állásfoglalására (a továbbiakban KK. 34. sz. állásfoglalás) és a BH. 2003.440. szám alatt közzétett eseti döntésre utalással hangsúlyozta, hogy a keresetében jogszabálysértésre hivatkozással, általánosságban kérte a határozat felülvizsgálatát. Az ítélet kifejezetten felsorolta, hogy a kereset mely határozati rendelkezéseket nem érintette. E felsorolásban sem az ellentmondással érintett 142.(iv) alpont, sem a

145-146. pontok nem szerepelnek. A határozat a belső ellentmondásossága miatt a Pp. 339/B. §-a alapján nem tekinthető jogszerűnek, ezért az elsőfokú ítélet - figyelemmel a 34. számú állásfoglalásban írtakra is - súlyosan jogszabálysértő, mert a kereseti kérelemhez kötöttségre hivatkozással az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta és nem értékelte az általa észlelt ellentmondást.

A fellebbezéssel szembeni ellenkérelmében az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A korábbiak megisméltése mellett hangsúlyozta, hogy a vizsgált időszakot követő időszakra vonatkozó fogyasztói szokásokkal kapcsolatos felperesi érvelés irreleváns a határozat jogszerűsége szempontjából. A kimutatás azért sem fogadható el, mert aszerint 50% utas feladott poggyásszal közlekedik, amelyből következik, hogy a poggyászdíj nem lényegtelen körülmény. Az újságcikkek és a honlapon megjelent tájékoztatások a poggyászdíj 2007. évi széles körű ismertségét nem támasztották alá, figyelemmel arra is, hogy a felperes az elsők között vezette be a poggyászdíjat. Akkoriban ez általános piaci gyakorlatnak ezért nem volt tekinthető. Hangsúlyozta, hogy a Rendelet nem a fogyasztóvédelmi szabályok helyettesítő jogszabálya, a két jogszabályt együttesen kell alkalmazni. Az pedig, hogy a felperes megfelel a Rendeletnek, még nem jelenti azt, hogy megfelel a Tpvt.-nek is. Mivel pedig a poggyászdíj lényeges feltétel, ezért arra nem elegendő közvetve utalni, egyébként pedig a felperes több kampányban erre még csak utalást sem tett. Ezen kívül előadta, hogy a teljes árra vonatkozó felperesi felhívás azt a képzetet erősíthette a fogyasztóban, hogy a reklámozott ár alatt a teljes utazás értendő, oda-vissza. Figyelemmel pedig arra, hogy a felperes maga is elismerte, hogy kivételesen oda-vissza útra is hirdetnek a légitársaságok, felveti azt a kérdést, hogy a fogyasztónak honnan kellene tudnia azt, hogy a hirdetés éppen kivételes-e vagy sem. Eseti döntések alapján állította, hogy nem minősülnek figyelemfelhívónak a felperes azon reklámjai, amelyek a repülőjegyek áráról, az azokkal kapcsolatos kedvezményekről egyértelmű információt közölnek. Az utólagos tájékoztatás pedig nem küszöböli ki a jogsértést, hiszen az a tájékoztatás közreadásával megvalósul. A felperes éppen a következtetlen reklámozási gyakorlata miatt, különösen egy újonnan bevezetett árelem kapcsán alappal nem hivatkozhat a fogyasztó tudatosságára. Megjegyezte, hogy a jogsértés megállapításának nem feltétele a tényleges piactorzító hatás. A bíróság kiszabására vonatkozó rendelkezése is jogszerű, nem enyhítő körülmény az, hogy a felperes esetleg más jogszabálynak megfelel. Fellebbezéssel nem élt.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ának (1) bekezdése szerint, azokat egyenként és összességükben is megfelelően értékelve helyesen állapította meg a tényállást és a rendelkezésre álló peradatok alapján okszerű következtetésre jutott a felperes magatartása és az alkalmazott szankció jogi megítélését illetően. A felperes fellebbezésében nem hivatkozott olyan indokra, amely az elsőfokú bíróság

ítéletének jogszerűségét megkérdőjelezné, nem jelölt meg olyan tény, vagy körülményt, amely a fellebbezés kedvező elbírálását eredményezhette volna. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság megfelelően alapos, kellően részletes, logikus okfejtésen alapuló jogi indokolásával maradéktalanul egyetért, ezért azt nem ismétli meg. A fellebbezésben foglaltakra utalással a következőket hangsúlyozza.

A Tpvt. 8.§-ának (2) bekezdésében foglaltak értelmében a vállalkozások reklámjainak valósnak, pontosan és egyértelműnek kell lennie, az egyes tájékoztatásainak - bármilyen formában és terjedelemben is tette közzé azokat - valamennyi olyan lényeges információt tartalmaznia kell, amely a fogyasztó számára a megfontolt vásárlói döntés meghozatalához szükséges. Megtévesztő, és a versenyjog által tiltott az olyan reklám, amely a népszerűsíteni kívánt áru valamely lényeges tulajdonságát elhallgatja.

A Fővárosi Ítéltábla az alperessel és az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a kifogásolt tájékoztatások nem figyelemfelkeltő információközlésnek, hanem gazdasági reklámnak minősülnek. A hirdetések fő üzenete az ár volt, vagyis a felperes a vásárlási hajlandóságot akarta növelni, azt, hogy a kínált repülőjegyeket minél többen megvásárolják. Ennél fogva a tájékoztatásokat a Tpvt. 8.§-ában, valamint a Grtv. 7.§-ában foglaltakhoz viszonyítva kellett értékelni.

A reklámozási tevékenység a hirdetés közreadásával, a tájékoztatás közlésével befejeződik. A vásárlásra ösztönző reklám természetesen az adott áru előnyeire helyezi a hangsúlyt. A reklám fő üzenete azonban nem merülhet ki pusztán a kedvező elemek felsorolásában, hiszen azok még nem elegendők a körültekintő, megalapozott vásárlói döntés meghozatalához. Kétségtelen, hogy a tudatos fogyasztótól is elvárható, hogy a vásárlást megelőzően tájékozódjon. Ez azonban csak az ésszerű mértékű információkeresés lehet, és nem jelentheti a tájékozódás kötelezettségének parttalan áthárítását a fogyasztókra. A reklámból kimaradt, de az áruhoz, szolgáltatáshoz kapcsolódó információk egyéb módon való eljuttatása a fogyasztóhoz nem helyettesíti a tisztességes tájékoztatást. Éppen ezért elfogadhatatlan az a felperesi érvelés, miszerint az alkalmazott összes kommunikációs eszközt együttesen kell figyelembe venni és értékelni. A reklámokat egyenként, önmagukban, az adott megjelenésben és tartalomban kell vizsgálni. A fogyasztók nem kötelesek utána járni annak, hogy az adott repülőjegyet a felperes hol, milyen módon, hányszor stb. hirdette meg, és az sem várható el tőlük, hogy az így összegyűjtött tájékoztatások tartalmát egyenként és összességükben is elemezzék, azokat egymással összevetve értékeljék a valós, pontos információ megszerzése érdekében. Ennél fogva nem volt jogsértő az, hogy az alperes az egyes reklámokat a többi tájékoztatástól függetlenül vizsgálta és értékelte.

A jogsértés a fogyasztók megtévesztésére alkalmas reklám közzétételével megvalósul, függetlenül attól, hogy a reklám gyakorolt-e bármilyen hatást is a piacra. Ezért az alperesnek nem kellett vizsgálnia azt, hogy a felperes magatartásának volt-e kimutatható piactorzító hatása.

A Pp. 339/A. §-ának 2011. január 1-jétől hatályos és a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazandó rendelkezése szerint a közigazgatási határozatot a bíróság a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok alapján vizsgálja felül. Az alperes a felperes 2007. évben alkalmazott tájékoztatási gyakorlatát vizsgálta, ezért ennek jogszerűségét a 2007. évben hatályos anyagi jogszabályok szerint kellett értékelni, és az elsőfokú bíróságnak ez alapján kellett megítélnie, hogy a határozat jogszabálysértő-e vagy sem. A 2007. évet követően bekövetkezett nemzeti és közösségi jogszabályi változások, beleértve a 2008. évben megalkotott Rendeletet is, a felperes magatartásának jogi értékelése szempontjából közömbösek. Az Ajánlás, az Állásfoglalás és a Tanulmány jogforrásnak nem minősül, így ezek már csak ezért sem érinthetik a határozat jogszerűségét.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a poggyász-feladás a fogyasztók oldaláról felmerülő normál igény volt, ezért a poggyászdíj számukra elkerülhetetlen és előre látható díjnak minősült. A vizsgált időszakban és azt megelőzően is a légi közlekedést igénybevevők számára az volt a természetes, hogy a repülőjegy magában foglalta a bőrönd feladásának a jogát is, az az alapszolgáltatás része volt, vagyis az egyes légitársaságok által meghatározott méretű és jellegű poggyász szállításáért a fogyasztónak külön költsége nem merült fel. A megtett távolság és a szállított csomag mennyisége között valóban nem feltétlenül mutatkozik egyenes arányú összefüggés. Az viszont biztos, hogy meghatározott ruhaneműkre, pipereszkerekre stb. még akkor is szükség van, ha a fogyasztó csak néhány napos városlátogatásra megy, vagy üzleti útra indul. A felperes által csatolt kimutatás szerint is az utasok fele - a poggyászdíj ellenére - még mindig feladott poggyásszal közlekedett. Kétségtelen, hogy a poggyászdíj bevezetése idővel arra késztette az utazókat, hogy változtassanak kialakult szokásaikon. A poggyász feladásával járó pluszköltség elkerülése érdekében ezért tudatosabban pakolnak; kevesebb holmit visznek magukkal, az utazás során ténylegesen nem szükséges, korábban a feladott poggyászból szállított dolgokat is a kézi poggyászba csomagolják, illetve az együttutazók, így különösen a családok közösen csomagolnak a feladandó bőröndbe. A poggyászdíj azonban a vizsgált időszakban még nem volt általános gyakorlat, a felperes maga is akként nyilatkozott, hogy a diszkont légitársaságok túlnyomó részénél nem tartalmazta a poggyászdíjat a meghirdetett ár. Tehát még a diszkont légitársaságok között is volt olyan, amelyik nem számított fel külön díjat. A gazdasági reklámok közreadásakor az átlagfogyasztót kell viszonyítási alapul venni, a reklámozónak abból kell kiindulnia, hogy a fogyasztó ésszerűen jár el, vásárlása tudatos, azt megfelelően átgondolja. Ez a körütekintés azonban nem jelentheti azt, hogy a fogyasztónak a reklám főüzenete alapján azonnal gyanakodnia kellene, és tudatosan keresni lenne köteles a főüzenetben megjelölt ár igénybevételeének reklámban nem közölt feltételeit. A köztudatban - különösen 2007. évben - az terjedt el, hogy a fapados járatok olcsók, az átlagfogyasztó számára még az is világossá vált, hogy ez az olcsóság a korábban megszokott szolgáltatás mennyiségének, színvonalának csökkenésével jár. Azt azonban még az ésszerűen eljáró fogyasztó - külön, további tájékozódás nélkül - sem tudhatta biztosan, hogy az egyes légitársaságok éppen melyik, korábban a repülőjegy árában foglalt szolgáltatást

tekintik olyan külön szolgáltatásnak, amelynek igénybevételéért a fogyasztónak többletköltséget kell vállalnia. Éppen ezért, különösen a felperes által is hivatkozott légi közlekedésben bekövetkezett változásokra tekintettel, nem mellőzhető a reklám főüzenetében megjelölt ár mértékét befolyásoló valamennyi körülményről, feltételről szóló tájékoztatás megfelelő közreadása. Ezen kívül figyelembe kell venni azt is, hogy az emberek nagy többsége viszonylag ritkán utazik repülővel, de még az üzletemberek számára sem a légi közlekedés az általános, napi szintű közlekedési forma. A poggyászdíj bevezetéséről szóló 10 hónapos tájékoztatás nemcsak az utaló jelleg és az apró betűs alkalmazás miatt nem támasztja alá a felperesi érvelést, hanem azért sem, mert ez az időtartam nem elegendő arra, hogy az átlagfogyasztó megismerje a légitársaság megváltozott gyakorlatát, tudatosuljon benne az, hogy a korábban megszokottaktól eltérően a poggyász feladásáért külön díjat kell fizetnie, azt a repülőjegy ára nem foglalja magában. A vizsgált reklámokban a felperes a meghirdetett árat, mint teljes árat közölte, ami alapján a fogyasztókban az a téves képzet alakulhatott ki, hogy az ígért ár a poggyász feladásának jogát is magában foglalja, azért őt külön semmilyen pluszköltség nem terheli. E megtévesztő tájékoztatás jogsértő jellegén nem változtat az, hogy a felperes foglalási rendszere következtében a fogyasztó még a repülőjegy megvásárlása előtt felismerheti azt, hogy a kézi poggyáson felüli bőrönd feladásáért poggyászdíjat kell fizetnie.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az egyirányú utazásra vonatkozó ár tekintetében a felperes érdemben nem cáfolta az elsőfokú ítélet megállapításait. A rendelkezésre álló peradatok alapján megállapítható, hogy a légitársaságok, de maga a felperes is eltérő gyakorlatot folytat abban, hogy a repülőjegyeket egy útra vagy oda-vissza útra értékesítik. Az eltérő gyakorlat miatt különösen fontos, hogy a vállalkozás pontos információt adjon. Az ár a fogyasztói döntést befolyásoló egyik legfontosabb szempont. Ezért nem mellőzhető annak világos és egyértelmű közlése, hogy ez az összeg ténylegesen mit foglal magában. Az apró betűs megjegyzés, különösen a taxi tetőhirdetésen a fogyasztók számára nem érzékelhető, az nem alkalmas arra, hogy az ily módon közreadott információt a fogyasztók nyomban összekössék a reklám főüzenetével. A The Explorer magazinban közzétett hirdetés második változatában pedig még csak kisbetűvel sem jelent meg az, hogy az adóval, illetékkel és a kezelési díjjal együtt meghirdetett ár ténylegesen egyirányú ár. Egyébként a felperes további hirdetése is teljes következetlenséget mutatnak e téren. Mindez önmagában cáfolja azt a felperesi érvelést, miszerint közismert, hogy a légitársaságok által hirdetett árak egy útra vonatkoznak. A félreérthetetlen tájékoztatás azért is fontos, mert különösen a felperes által érintett desztinációkra, a rövidebb útra tekintettel, költségtakarékossági okokból az utasok könnyebben felvállalják a kényelmetlenséget, és nem keresnek a visszaútra sem drágább, ám kényelmesebb légitársaságot.

Versenyjogilag nem tilalmazott az akciók megtartása és az ezekről való tájékoztatás, de ez esetben is követelmény, hogy a reklámok a terjedelmi korlátoktól függetlenül igaz, pontos képet nyújtsanak az akció tartalmáról, annak mibenlétéről.

A felperes fellebbezésében a 25%-os kedvezmény vonatkozásában érdemi előadást nem tett, lényegében nem cáfolta az alperes és az elsőfokú bíróság erre vonatkozó megállapításait. Az általa hivatkozott bizonyítékokat az elsőfokú bíróság egyenként és összességükben is értékelte, a másodfokú bíróság az e körben kifejtett érveivel is egyetért.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109.§-ának (1) bekezdése értelmében a hatóság jogerős határozatának bírósági felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni; a Ket. 111.§-ának (1) bekezdése és a Pp. 339.§-a alapján a bíróság csak a jogszabálysértő határozatot helyezheti hatályon kívül vagy változtathatja meg. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának tehát elengedhetetlen feltétele, hogy a fél a keresetében megjelölje azt vagy azokat az anyagi vagy eljárási jogszabálysértéseket, amelyekbe a határozat ütközik. A felperesi érveléssel szemben azonban a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a bírósági felülvizsgálat nem teljeskörű, annak irányát a felperes által hivatkozott jogszabálysértés jelöli ki. Az egyébként már nem hatályos KK. 34. számú állásfoglalás is éppen azt mondta ki, hogy a kereseti kérelemhez kötöttség a közigazgatási perben is érvényesülő jogelv. A bíróság tehát a felperes által a keresetlevélben megjelölt jogszabálysértés körében kell, hogy vizsgálódjék, döntését nem alapíthatja olyan jogszabálysértésre, amelyre a felperes nem hivatkozott. Általánosságban tehát nem lehet kérni a határozat bírósági felülvizsgálatát, hiszen ez lényegében egy, a bíróság által hivatalból lefolytatott teljeskörű felülvizsgálatot jelentene. Ez pedig - a KK. 34. számú állásfoglalásban is megjelölt - Pp. 3.§-ának (2) bekezdésében alapelvi szinten megjelenített rendelkezésbe, a kereseti kérelemhez kötöttség elvébe ütközne. Nem akadály a bírósági felülvizsgálatnak az, ha a fél a keresetlevelében nem jelöli meg azt a konkrét jogszabályi helyet, amelyre a keresetét alapítja, amennyiben a fél előadása alapján a jogszabálysértés egyértelműen beazonosítható. A Pp. 3.§-ának (2) bekezdése szerinti tartalmi elbírálás követelménye nem írja felül a kereseti kérelemhez kötöttség alapelvét, és nem jelenti a jogszabálysértés megjelölése kötelezettségének bíróságra való áthárítását. Mivel pedig a felperes sem szövegszerűen, sem jogszabályi hely megjelöléssel nem hivatkozott a határozat belső ellentmondásosságára, ezért nem jogszabálysértő az elsőfokú ítélet amiatt, hogy a kereseti kérelemhez való kötöttség elvére hivatkozással ezt nem vizsgálta. Megjegyzi még a másodfokú bíróság, hogy a Ket. 111.§-ának (1) bekezdése értelmében csak az ügy érdemére is kiható eljárási szabály megsértése esetén lehet helye a határozat hatályon kívül helyezésének vagy megváltoztatásának. A felperes azonban még a fellebbezésében sem jelölte meg azt, hogy a határozat belső ellentmondásossága miként és milyen mértékben van kihatással az ügy érdemére.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az alperes által kifogásolt reklámok hiányos tájékoztatást tartalmaztak, hiszen azokból nem volt megállapítható a megalapozott vásárlói döntéshez szükséges valamennyi lényeges információ; a fogyasztó nem tudhatta, hogy a fő üzenetben kiemelt árért ténylegesen csak akkor repülhet, ha

poggyászt nem ad fel, esetenként az sem volt számára egyértelmű, hogy az ár egy útra vagy oda-vissza érvényes. Ezen kívül a felperes a 25%-os kedvezmény vonatkozásában sem igazolta, hogy az akciós repülőjegy valóban elérhető volt a meghirdetett áron, illetve, hogy ténylegesen rendelkezésre állt a hirdetésekben megjelenő darabszámú repülőjegy. A Pp. 164.§-ának (1) bekezdése alapján az alperes állításait a felperesnek kellett volna bizonyítékokkal cáfolnia. Az általa hivatkozott bizonyítékok azonban erre nem voltak alkalmasak, részben a vizsgált időszakot követő időszakra vonatkoznak, részben pedig nem támasztották alá a felperesi állításokat. Az elsőfokú bíróság indokait a felperes a másodfokú eljárásban alappal megdönteni nem tudta, ezért a Fővárosi Ítéltábla sem tudott az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérő következtetésre jutni.

A felperes a fellebbezésében azt sem bizonyította, hogy az alperes bírságra vonatkozó döntése jogszabálysértő. Nem hivatkozott olyan szempontra, amelyet az alperes anélkül értékelt volna, hogy az az eset összes körülményéhez relevánsan hozzátartozna, és olyan körülményt sem jelölt meg, amelyet az alperes jogsértő módon elmulasztott volna értékelni. Utalt ugyan arra, hogy a Rendeletet legalább a bírság kiszabása körében figyelembe kellett volna venni, ám ennek ténybeli és jogi indokát már nem adta. A másodfokú bíróság pedig fentebb rámutatott arra, hogy a felperes magatartásának jogi megítélése szempontjából közömbös a később megalkotott közösségi jogszabály. Az alperes által értékelt enyhítő- és súlyosító körülményként figyelembe vett tényeket, körülményeket a felperes nem cáfolta. Önmagában az, hogy a poggyászdíjat csak a vizsgált időszak töredékében alkalmazta, nem minősül a bírság mérséklését vagy mellőzését megalapozó körülménynek.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett rendelkezései tekintetében a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes másodfokon is pervesztes lett, ezért a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú perköltségének a megfizetésére, míg az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény - fellebbezés benyújtása időpontjában hatályos - 39.§-ának (3) bekezdés c) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetéket a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján kell viselnie.

Budapest, 2011. évi március hó 30. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró,

dr. Bacsa Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő